

KATOLIŠKI GLAS

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto I. - Štev. 27

Gorica - 3. avgusta 1949 - Trst

Izhaja vsako sredo

Obsodba komunizma

Važna pojasnila k odloku sv. stolice

Glasilo sv. stolice »L' Osservatore Romano« prinaša dne 27. julija nekaj važnih pojasnil k odloku sv. oficija o obsodbi komunizma. Začetkoma ugotavlja, da je odlok strogo verskega značaja ter da obsoja komunizem zaradi njegovega materializma in protikrščanstva. »Ni dvoma, da je komunistična propaganda zapeljala veliko vernikov, ki so še vedno prepričani, da komunizem ni protiverski in da ga zato podpirajo na socialnem in političnem polju. Toda po slovesnem opozorilu tega odloka jim ne bo več lahko vztrajati v tej dobri veri.« Sicer ne zapadejo še izobčenju, vendar so pa odgovorni zaradi opore, »katero nudijo najbolj zagriženim sovražnikom krščanske vere, in ker se izpostavljajo resni nevarnosti, da si zastropijo lastno mišljenje s krivimi nauki komunističnega tiska.«

Nato L'Oss. Rom. razpravlja o štirih točkah omenjenega odloka:

1. Obsojene organizacije

»NI DOPUSTNO VPISATI SE V KOMUNISTIČNE STRANKE, OZIROMA JIH PODPIRATI! — Ker se komunisti lahko delijo na več strank, govori odlok v množini o strankah. Tem pa je treba pristeti še vsa ona združenja, katera ustanovljajo komunisti, n. pr. svetovna zveza demokratične mladine, zgolj komunistični sindikati, itd. Kdor se vpiše v ta združenja, zagreši prepovedano dejanje.«

Iz tega odstavka sledi neizpodbitno, da so obsojene vse frakcije komunistične stranke: Vidaličevci in Babičevci na Tržaškem, KPI ter Demokratična fronta Slovencev v Italiji, KPA ter Demokratična fronta delovnega ljudstva na Koroškem, kominformisti ter Titovci (KPJ) v Jugoslaviji, sploh vse boljševiške ali komunistične partije vsega sveta, pa naj se skrivajo pod to ali drugo krinko.

Med mednarodne pomožne komunistične organizacije, ki so enako obsojene, spadajo: Komunistična mladinska internacionala (KIM), organizacija »Priateljev Sovjetske Rusije«, Svetovna sindikalna zveza, Svetovna zveza antifasiističnih žena, itd. Med komunistične pomožne organizacije, ki delujejo med slovenskim ljudstvom, spadajo tudi: AFŽ (Antifasistična žena, UDI, (Zveza italij. žen), Skoj, (Zveza komunistične mladine Jugoslavije), Zveza slov. mladine v Jugoslaviji, Pionirski, ES (Enotni sindikati), ter še neštete druge fronte, zveze, več ali manj kulturne in fizikalne ustanove.

L'Oss. Rom. nadaljuje: »Komunizem kot je danes in kot sledi iz nauka Marksa ter Engelsa in kot ga črti boljševizem, je materialističen in protikrščanski. Poskušali so, da bi oddelili gospodarsko-socialna načela komunizma od njegovega brez-

verskega znanstvenega sestava, a zaman. Lenin je izrecno svetoval, naj komunistični voditelji iz propa-gandističnih razlogov včasih zanikajo, da bi bili proti veri. Toda dejanja stavijo na laž slične trditve: kjer koli je komunizem prišel na oblast, je pričel teptati najbolj razvidne pravice Cerkve ter jo divje preganjati.«

2. Obsojeni komunistični tisk

»NUJNA JE BILA TUDI PREPOVED IZDAJANJA, SIRIENJA TER ČITANJA KOMUNISTIČNEGA TISKA. — Kan. 1399 cerkvenega zakonika proglašajo, da so prepovedane »ipso jure«, t. j. že po občnem pravu, brez posebnega odloka, knjige, ki »namerno napadajo vero ali pravost... ki napadajo ali smešijo katero koli katoliško dogmo; ki branijo zmote, obsojene od apostolske stolice; ki nedostojno govorijo o bogoslužju; ki skušajo podreti cerkveno disciplino in namerno sramote cerkveno hierarhijo ali kleriški ali redovniški stan; ki zagovarjajo razporoko...«

Navedeni odstavek kar mojstrsko predočuje priljubljeno vsebino raznih komunističnih glasil, kot so Soča, Primorski dnevnik, Ljudska pravica, Nova Gorica, Delo, da sploh ne imenujemo večjih listov, kot so Borba, Unità, Pravda, itd.

Vatikansko glasilo nadaljuje: »Odlok sv. oficija še dodaja: »ALI VANJE DOPISOVATI! — »Te besede so jasne in ni dopustno, da bi zmanjševali ali zakrivali njih pomen. Kdor koli dopisuje v komunistični časopis, pa čeprav samo gledališko kroniko ali leposlovno ali športno, dejansko »dopisuje« v prepovedano glasilo, s njim sodeluje, stavi v službo komun. stranke svoje zmožnosti in svoje dobro ime: to pa je nedopustno.«

»Če pa kdo trdi, da ni škodljivo čitanje komunističnega tiska, naj ve naslednje: dejstvo je, da običajno čitanje sličnih spisov, prej ali slej, zmede in zbega pamet neizkušenih oseb s pičlo kulturo, zastropi njihov razum, stavi v veliko nevarnost njihovo vero in čisto je vzrok, da mnogi odpadejo od Cerkve ter od verskega življenja. Ako kdo mora iz raznih vzrokov čitati slični tisk, naj si izprosi od škofa zadevno dovoljenje.«

Med prepovedane knjige, katerih ne bo čital verni katoličan, spadajo skoro vsa dela Marksa in Engelsa, Lenina in Stalina, Džilasa in Kardelja ter splošno vseh komunističnih teoretikov in propagandistov. Enako so prepovedana dela, ki zagovarjajo grobi materializem, zlasti še ona, ki napadajo vero, Cerkev, papežovo nezmotljivost, krščansko moralo, nezadružnost zakona.

Med prepovedane časopise spadajo vsa glasila vseh komunističnih partij vsega sveta: od moskovske Pravde do londonskega Daily Workerja, od beogradske Borbe do italijanske Unità. Iz istih razlogov je

prepovedan čitanje ter dopisovanje v razna slovenska komunistična glasila, kot so Delo ter pok. Lavorator ter Primorski dnevnik v Trstu, Soča v Gorici ter Nova Gorica; dalje Ljudski tednik, Ljudska pravica, itd.

3. Izključeni od sv. zakramentov

»Razumljiv je tudi ukrep, NAJ SE ODREČEJO SV. ZAKRAMENTOM VSEM ONIM, KI »VEDOMA IN HOTOMA« ZAGREŠIJO ZGORAJ NAVEĐENA DEJANJA. Kdor torej hoče ostati član komunističnega združenja, kdor podpira komunizem, kdor stavi v nevarnost lastno vero s čitanjem komunističnega tiska, kdor podpira ta tisk, ne more zahtevati, da bi bil pripuščen k sv. zakramentom. Cerkev, ki je dolžna čuvati nad vrednim prejetjem zakramentov, mora nevednim iste odreči. Samo če bi bil kdo fizično ali moralno primoran biti vpisan v kom. stranko, ki bi jo v-

srcu odklanjal in obsojal, bi ga smel duhovnik mileje soditi. Res pa je, da je komunistična propaganda mnoge prevarila, tako da še danes verjamejo, da ni komunizem protiverski ter da ga smejo podpirati na socialnem torišču, in da s tem še ne odobrujejo njegovih brezverskih nazorov. Po odloku sv. oficija jim ne bo več lahko vztrajati v tej dobri veri. Duhovniki naj jim jasno povedo, naj ne iščejo resnice v komunističnih časopisih, ampak v javno izraženem nauku Cerkve.«

4. Izobčeni

»ZAPADEJO IZOBČENJU, NA POSEBEN NAČIN PRIDRŽANE, MU SV. STOLICI, VERNIKI, KI IZPOVEDUJEJO MATERIA- LISTIČNI TER PROTIKRŠČANSKI NAUK KOMUNISTOV, IN PRED VSEM ONI, KI GA BRANIJO ALI RAZSIRJAJO. — Materializem zanika obstoj osebnega Boga, duše, človeške svobodne volje ter vsako plačilo ali kazen v posmrtnem življenju. Kdor izpoveduje ta nauk, se že samo s tem odtrga od krščanskega občestva in vere. Je odpadnik. Odpadnik pa zapade izobčenju, kakor hitro pokaže na zunaj svoj odpad. To stori, kdor izpove materializem in še bolj, kdor ga brani in razširja.«

Razgled po svetu

Politične počitnice

Z začetkom tega tedna je zavladalo v Rimu politično zatišje. Že pred nekaj dnevi je zaključila svoje delo poslanska zbornica in gospodje ljudski zastopniki so odšli na več ali manj zaslužene počitnice. Po odobritvi Atlantskega pakta je bilo najvažnejše politično delo zadnjega časa izvršeno in je bilo nekam naravno, da je zbornica, — če pomislimo še na vročino in pasje dneve —, svoje delo zaključila. Senat je nadaljeval še par dni s svojim delom, toda v petek 29. julija, ko je z veliko večino odobril Atlantski pakt, so tudi gospodje senatorji prekinili zasedanje in z najvljudnejšimi medsebojnimi voščili odšli na odih. Večina vse politične osebnosti bodo za par tednov zapustile Rim. Samo notranji minister Scelba ne namerava zapustiti večnega mesta. Ostati hoče čuječ na svojem mestu, ker komunisti baje tudi o počitnicah nočejo ostati križem rok.

Tito povabil na razgovor ital. veleposlanika

V soboto 30. julija je presentila svetovno javnost vest, da je jugoslovanski diktator Tito povabil k sebi ital. veleposlanika v Beogradu ministra Martino, s katerim je imel daljši razgovor. O sestanku je bilo izdano uradno poročilo, v katerem je med drugim rečeno: »Maršal Tito je izrazil svoje prepričanje, da je v interesu obeh držav potrebno povečati medsebojne odnose dobrega so-

sedstva, zlasti v gospodarskem pogledu.«

Sestanek med Titom in italijanskim diplomatom se je vršil v Beogradu, kamor se je Tito vrnil s svojega oddiha na Bri-nih. Njegov korak je očitno v zvezi z izjavo ital. zunanega ministra grofa Sforze, ki je zadnji petek 29. julija izrazil v rimskem senatu mnenje, da se sme upati na zboljšanje razmer med Italijo in Jugoslavijo.

Ameriški vojaški poveljniki v Evropi

Ameriški vojaški poveljniki so zadnji petek 29. julija z letalom prispeli v Frankfurt v Nemčiji, kjer so pričeli z razgovori o vojaški organizaciji v okviru Atlantske pogodbe. Omenjene vojaške osebnosti so: načelnik pomorskih operacij Louis Denfeld, načelnik glavnega stana kopne vojske general Omar Bradley in general Vandenberg, poveljnik vojaških sil. Obiskali bodo Frankfurt, London, Pariz in Dunaj. Poleg razgovorov, ki jih bodo imeli z vojaškimi predstavniki evropskih članic severnoatlantskega sporazuma, si bodo ogledali med svojim desetdnevni obiskom tudi ameriške čete v Evropi. General Marras, načelnik ital. generalnega štaba, se je 1. t. m. sestal v Frankfurtu z ameriškim poveljnikom.

Prijateljska pogodba med Italijo in Združenimi državami

Kakor smo že poročali, je bila 26. julija izvedena v Rimu izmenjava ratifikacijskih listin

nove prijateljske, trgovske in paroplovne pogodbe med Italijo in Združenimi državami. Izmenjavo sta izvršila minister zunanjih poslov grof Sforza in ameriški veleposlanik Dum. S to novo pogodbo so bile obnovljene trgovske zveze, ki so bile sporazumno prekinjene l. 1937. Ameriški senat je pogodbo odobrila 2. junija 1948, a predsednik Truman jo je podpisal 16. junija tekočega leta. Nova pogodba ureja trgovske odnose med obema državama s primernimi določili, ki odgovarjajo današnjim zahtevam mednarodnega gospodarskega položaja. Pogodba je sklenjena za dobo 10. let.

O načrtu za vojaško pomoč

Prvi glasovi ameriškega tiska so na splošno naklonjeni načrtu za vojaško pomoč, ki ga je predložil predsednik Truman. Listi, ki zagovarjajo načrt, pravijo, da bo orožje skupaj z Atlantskim paktom preprečilo, da bi prišlo do napada in bo istočasno omogočilo svobodnim narodom, da se čim bolj posvetijo svoji gospodarski obnovi.

Časopisi, ki nasprotujejo načrtu, naglašajo, da isti vsebuje težko breme za gospodarstvo Združenih držav in poudarjajo, da predlog daje predsedniku preveliko oblast, kar se tiče nakazila vojaške pomoči. Vendar tudi ti listi smatrajo, da je pomoč v neki meri potrebna, vsaj za zahodno Evropo, Grčijo in Turčijo.

Sovjetska zveza noče sodelovati

Sovjetska zveza je že drugič odklonila sodelovanje pri preiskavi o kršitvah človeških pravic v Bolgariji, Madžarski in Romuniji. Združene države pa kljub temu še nadalje vztrajajo pri svojih trditvah, da so te tri države kršile mirovno pogodbo, ko so začele preganjati in obsojati cerkvene dostojanstvenike in politične nasprotnike.

Načelnik tiskovnega urada pri zunanjem ministrstvu Združenih držav Michael McDermott je potrdil vest, ki jo je priobčil tisk, da je Sovjetska zveza odbila noto z dne 30. junija, s katero so jo Združene države pozvale, naj ponovno preuči prvotno zavrnitev predloga, da bi se udeležila preiskave.

Sovjetska zveza je označila obtožbe Združenih držav kot poskuse vmešavanja v notranje zadeve prizadetih držav. Sovjeti izjavljajo, da imenovane balkanske države niso storile nič drugega kot razpustile fashiistične organizacije, kot to določajo mirovne pogodbe. Lep izgovor!

Pred volitvami v Nemčiji

V novi nemški zvezni republiki, ki je pod zasedbo zapadnih zaveznikov, bodo 14. avgusta volitve v državni zbor. To bodo prve svobodne volitve v Nemčiji po Hitlerjevem nastopu.

DEVETA NED. PO BINKOŠTII

Iz svetega evangelija po Luku.

Ko se je približal Jezus Jeruzalemu in zagledal mesto, se je zjokal nad njim in rekel: O da bi bilo spoznalo tudi ti, in zlasti na ta svoj dan, kaj ti je v mir! Tako pa je skrito pred tvojimi očmi. Zakaj prišli bodo dnevi nadte, ko te bodo tvoji sovražniki obdali z nasipom in te oblegali ter stiskali od vseh strani; in v tla bodo potepali tebe in tvoje otroke v tebi in in ne bodo pustili v tebi kamna na kamnu, ker nisi spoznalo časa svojega obiskanja. — In stopivši v tempelj, je začel izganjati tiste, ki so tam prodajali in kupovali, in jim je govoril: Pisano je: Moja hiša je hiša molitve, vi pa ste iz nje napravili razbojniško jama. — In učil je vsak dan v templju.

Zveličar Jezus Kristus nam je učenik in zgled vseh kreposti. V evangeljskih zgodbah pride na vrsto zdaj ta zdaj druga. Danes je na vrsti ljubezen do domovine. Jezus je kot človek imel svojo zemsko domovino: Palestino z glavnim mestom Jeruzalemom, ki je bilo Judom sveto mesto v posebnem meri zaradi templja, v katerem so se pravemu Bogu opravljale daritve. Jezus je kot

človek ljubil svojo deželo, svoje ljudstvo in glavno mesto, ki je bilo simbol narodne skupnosti in veličine.

Toda Kristus ni bil fanatičen patriot. Fanatikov, strastnežev, je bilo ob njegovem času zelo veliko, a prav ti so narodu povzročili največ gorja in sprožili kmalu po Jezusovi smrti strašno katastrofo, ki je napovedana v današnjem evangeljskem odstavku. Jezus je ljubil domovino pristrčno, a ne slepo strastno; v njegovi ljubezni ni bilo sovraštva do drugih ljudstev, ni bilo pogubne težnje po svetovni vladi, ne praznih obetov lahkovernim množicam. Trezno je videl tudi napake svojega ljudstva in oholih voditeljev; zato je svaril in rotil. Zameril se je tako voditeljem, toda vztrajal je vedno na zdravni črti ter nam zapustil zgled zmerne pa stanovitne domovinske ljubezni.

V dobi narodne probuje smo tudi pri nas imeli priliko opazovati razliko med pravo in zgrešeno ljubeznijo do domovine. Bilo je tudi pri nas — čeprav ne v obilni meri — narodnih fanatikov, ki so plamtelj kakor slamat kres, ki rodi hipno navdušenje in zapušča spet ljudi v temi. V takih strastnih trenutkih so nas ne-

kateri hoteli napraviti kar za Hrvate, drugi pa celo za Ruse. Našli so se taki, ki so v krščanstvu in katolištvu hoteli zalotiti najhujšo narodno nesrečo in zagovarjali povratek v poganstvo. Tisti, ki so začeli boj proti Cerkvi in veri, so hoteli veljati za edine prave narodnjake in so drugim odrekli narodno čustvovanje. V času težkih poskušanj, ko je bilo treba zastaviti življenje in imetje za čast in obrambo naroda, so pa mnogi taki fanatiki prvi vrgli puško v koruzo in oblekli srajco bolj modne barve.

V najtežjih trenutkih je stal narodu ob strani katoliški duhovnik. On je vedno učil zmerno pa stanovitno ljubezen. Narodnosti ni postavljajal za najvišji vzor in cilj človeškega nehanja, kajti višja mu je bila vedno vera v Boga, v Kristusa in njegovo ustanovo sveto Cerkev. V tem svojem pravilnem gledanju in zmernem stališču pa je našel duhovnik moč, da je stanovitno in uspešno branil narodne koristi tudi takrat, ko so fanatiki umolknil in se poskrili. Znal je narod tako ljubiti, da mu je tudi napake in slabosti očital in ga opominjal k poboljšanju. Nerečki so dali tudi življenje v dobi, ko so najhujši obsedenci proglasili: vse duhovnike pobiti!

Zveličarja so dogodki, ki jih je napovedal, opravičili. Zgodovina bo pokazala tudi, kako je slovenski duhovnik zavzemal pravilno stališče. Blagor narodu, če bo hotel poslušati svoje najbolj trezne in nesebične svetovalce!

za 4. januar 1791. Galerije ustavodajne zbornice so tisti dan napolnili z najtemnejšimi elementi pariške revolucionarne množice.

Predsednik je pozval duhovnike, naj prisežejo zvestobo civilni konstituciji. Prvi je bil klican škof iz Agen, msgr. de Bonnac. Izjavil je: Vest mi ne dovoli priseči; želim, da moje vest zbornica upošteva.

Za njim je bil pozvan župnik iz škofije Agen. Ta je rekel: Potiskate nas v prva stoletja krščanstva, ko so se morali verniki skrivati pred državno oblastjo. V čast si štejem, da sledim svojemu škofu. Vest mi brani, ne morem priseči.

Nek drugi župnik je izjavil: Gospodje iz tretjega stanu, ki ste nas povabili v imenu Boga miru, naj sodelujemo z vami v tej zbornici, povejte nam, ali ste nas povabili za to, da nas zadavite, ali za to, da nas obsodite, da umriemo od lakote? Ne morem priseči.

Sledil je župnik iz škofije Alencon, ki je mirno povedal: Sem sin katoliške cerkve. Vest mi ne dovoli priseči.

Galerija je že prej delala sramotilne opazke, pri teh besedah pa je začela že divje razgrajati.

Predsednik zbornice je skrajno vznemoljen zavpil: Zadnjič pozivam pričujoče duhovnike — poslance, da prisežejo. Vsta-

nite vsi! — Niti eden se ni prostovoljno dvignil. Treba je bilo ponovno klicati vsakega posebej. Ob koncu so dognali, da sta na civilno ustavo prisegla 2 škofa in 86 duhovnikov, na še večina teh je prisegla s pridržkom, ako papež odobri civilno konstitucijo. Le izraziti janzenisti so prisegli brez pridržka.

Zgodovinska seja se je torej končala popolnoma drugače, kot so pričakovali sovražniki verne Francije in Cerkve. Začela se je nato doba preganjanja, mučencev in izpričevalcev Kristusovih, ki je trajala skoraj 8 let.

Kam pa je revolucionarna Francija jadrjala po prelomu s Cerkvijo, nam bo zgodovina, ki je učiteljica življenja, povedala v prihodnjem članku.

Za danes naj bo pribito, da so si francoski duhovniki pustili od ustavodajne skupščine odvzeti vse premoženje in vse dohodke in da niso obrnili hrbta svoji domovini, ko je potrebovala njihove pomoči. Ko je pa šlo za duševne dobrine in za svobodo Cerkve, so po veliki večini tudi ti, sicer precej revolucionarno usmerjeni duhovniki — poslanci brez strahu izjavili: Ne smemo; vest nam ne dopušča. Boga je treba bolj ubogati kot ljudi.

Ali se stara zgodba ne ponavlja tudi danes?

(Dalje)

Iz življenja Cerkve

Katoličani na Skrajnem Vzhodu

Naloga misijonov je širiti in utrditi krščanstvo po vsem svetu. Devetnajst stoletij se že trudi Cerkev, da bi dosegla ta namen, pa je vendar še toliko poganov, ki ne poznajo Kristusa in njegovega nauka. Poglejmo n. pr.: Vzhodno Azijo! Na severu Filipinskih otokov leži Japonska, ki šteje 80 milijonov prebivalcev, pa ima le 120 tisoč katoličanov. Ob strani Japonske leži ogromna Kitajska, kjer živi skoro četrtina človeštva, skoraj 500 milijonov ljudi, pa šteje le tri milijone in četrta katoličanov. — Jugovzhodno se razprostira Indokina z dvajset milijoni prebivalcev pa ima samo poldrug milijon katoličanov. — Še bolj na jugu je Indonezija z dva in sedemdeset milijoni ljudi pa samo 750 tisoč katoličanov. — Nekako sredi teh dežel ležijo Filipinski otoki, ki so skupno tako veliki kot Italija in štejejo več kot 14 milijonov katoličanov na 16 milijonov prebivalcev. — Skupno je torej na Skrajnem Vzhodu dobrih dvajset milijonov katoličanov. Če prištejemo h temu še pet milijonov katoličanov, ki živijo v Indiji, Pakistanu, na Cejlonu in v Birmaniji, dobimo pet in dvajset milijonov katoličanov in sicer 14 milijonov na Filipinih, ostalih 11 milijonov pa je raztresenih med več kot milijardo azijskih prebivalcev. Če vse to dobro premislimo, ne moremo trditi, da je katoliška cerkev v Aziji utrjena, posebno če pomislimo, kako razmeroma malo je misijonarjev, ki skrbijo za te raztresene ovce. V vsej neizmerni Aziji s Filipini vred je komaj 17 tisoč domačih in tujih duhovnikov oz. misijonarjev. Da bi se število misijonarjev v doglednem času povečalo, ni nobenega upanja. In vendar je treba število misijonarjev povečati, drugače je nevarnost, da zamudimo ugoden čas za žetev, ki se nam ravno sedaj nudi.

Toda odkod naj dobimo misijonarje? Morda iz Evrope? Evropa bo gotovo napravila svojo dolžnost, ali vse to bo premalo. Ali naj jih dobimo iz latinske Amerike? Toda tudi tam potrebujejo sami še veliko duhovnikov. Ali naj jih dajo Filipinci, ki so kot Azijci v prvi vrsti poklicani, da postanejo nekak misijonski center za azijske narode? To bi bilo zelo lepo, ali kaj ko imajo sami velikansko pomanjkanje duhovnikov. Morali bi imeti za svoje potrebe vsaj štirinajst tisoč duhovnikov, a jih nimajo niti dva tisoč. — Iz vsega tega sledi, da je ravno pomanjkanje misijonarjev prvi problem, ki ga je treba rešiti, če hočemo, da Kristusova cerkev požene tudi v ogromni Aziji globoke korenine, da prekvasi s svojim naukom ondote narode ter jih pridobi za Kristusa in za krščansko kulturo.

Kongres ameriških katoličanov oktobra leta 1950 v Rimu

Bratovščina krščanskega nauka je naznanila, da bo ob priliki »Svetega leta« priredila svoj svetovni kongres za versko vzgojo v Rimu. Po tej izjavi bi se moral kongres sestati v oktobru prihodnjega leta, a v Združenih državah so se že sedaj pričela razna zborovanja. To je del sporeda, ki stremi za čim večjo udeležbo posameznih škofij vseh pokrajin ter vseh narodov sveta. Tako je želel v svojem povabilu kardinal Francesco Marmaggi, prefekt Svete kongregacije, ki nadzoruje načrte za versko vzgojo rimsko-katoliške cerkve po vsem svetu. Predpisano je, da bodo delegati, ki se bodo udeležili kongresa, glavni instruktorji vseh posameznih 124 nadškofij in škofij Združenih držav. Govori se, da bo kongres prekosil vsa dosežena zborovanja. Njegov glavni namen bi bil, da poglobi in izboljša verski pouk 27 milijonov ameriških katoličanov.

Stara zgodba za današnje dni

Ob vseh prevratih med krščanskimi narodi se najbolj pogosto sliši očitek, da je katoliška cerkev zavezница zatiralcev naroda in glavna ovira, da se ne more med ljudmi uveljaviti socialna pravičnost in politična svoboda, ker se Cerkev krčevito brani, samo da bi ohranila svoje pravice in gnotne dobrine. Da Cerkev brani svoje od Boga ji dane pravice učiti vse ljudi in jih voditi k zveličanju, tega ji pač nihče ne sme vzeti za zlo; da bi ji pa bile gnotne dobrine prva in glavna skrb, ni res. Kako je ta očitek prazen, razvidimo iz zgodovine francoske revolucije v letih 1789-1795 in iz zadržanja francoske duhovščine v tistem času.

Proti zlorabam kraljeve in plemiške oblasti in proti prepravicam višjih — tudi cerkvenih — stanov, se je takrat uprl tako zvani tretji stan — meščanstvo. 14. julija 1789 so uporniki v Parizu napadli in zavzeli trdnjavo in državno ječo Bastiljo. Že naslednji dan je msgr. Inigne, pariški nadškof, imel v cerkvi Notre Dame zahvalno službo božjo, pri kateri je izrekel upanje, da se začčenja v Franciji nova doba socialne pravičnosti. Tudi duhovščina sama je bila prepričana, da se morajo razmere v državi temeljito spremeniti v prid tretjemu stanu, ako naj zavladati mir in red med Francozi.

V stanovski zbornici, kamor je sklical kralj Ludovik XVI. 300 plemenitašev, 40 duhovnikov — med njimi 44 škofov — in 600 meščanov, so vsi duhovniki glasovali za odpravo fevdalnih pravic, proti davčnemu preobremenjevanju meščanov. Brez ugovora so duhovniki glasovali za odkup desetini, ki so

jih dobivali od raznih posestev, župniki so se pa tudi brez ugovora odpovedali dohodkom štolnine.

Proticerkvena borba se prične

Ko je Mirabeau v seji 4. 8. 1789 predlagal popolno odpravo desetini, je nastala sicer debata o tem, kako naj duhovniki živijo, ako jim odvzamejo še desetine brez vsake odškodnine, a nazadnje je pariški nadškof v imenu vseh izjavil: »Izročamo v roke naroda tudi desetine, zapajoč v njegovo modrost, da nam bo na kak drug način omogočil živeti. Namen naše duhovniške službe je, da se svobodno oznanjuje evangelij, da se lepo in dostojno vrši služba božja, da so župnije oskrbljene s krepostnimi in gorečimi pastirji, da dobivajo ubožci zadostno poporo. Vse materielne dobrine radi žrtvujemo za splošni blagor domovine.«

Ker je tudi Cerkev družba ljudi, ki ne žive od zraka in se morajo hraniti in oblačiti kot vsi ljudje, ker potrebuje, za bogoslužje zidane cerkve z vsó bogoslužno opravilo, za vzgojo bodočih duhovnikov semeniščnih profesorjev, za podporo ubožcev prav tako gnotnih sredstev, je čisto naravno, da ima tudi Cerkev pravico do zadostnega premoženja. Ako se je zaradi ljubega miru v revolucionarni dobi tudi temu odpovedala, je pač jasek dokaz, da Cerkev ne polaga na gnotna vprašanja tolike važnosti, da bi se zaradi tega sprla z državljani. Zato je še vseh 300 duhovnikov hodilo tudi nadalje k sejam v zbornico, ki so izid stanovske spremenili v ustavodajno in vsi so z ljubeznijo sodelovali pri načrtu za novo ustavo.

Toda voditelji revolucije so imeli v načrtu, da spodkopljejo s postopnimi predlogi stavbo Kristusove cerkve v Franciji.

Dne 13. februarja 1790 so predlagali, da se razveljavijo vse obljube redovnikov in razpustijo vsi redovi, ki se ne pečajo s šolo ali s strežbo bolnikov. Za tem so storili še usodnejši korak s predlogom, naj se v državno ustavo sprejme paragraf, ki so ga krstili za »civilno konstitucijo duhovščine«. Glavna njegova vsebina je, da škofje in duhovniki ne bodo več služabniki katoliške cerkve, ampak bolj služabniki francoskega ljudstva in države. Volijo jih državljani sami, nastavlja jih v njih službe potom vladnih škofov država. Civilna konstitucija je hotela torej ustanoviti francosko narodno cerkev, ki bi ne bila več katoliška, ampak razkolna.

Pri tem napadu na svobodo in edinost Cerkve pa se je skupina duhovnikov pokazala v veliki večini nepopustljiva. Škof iz Clermonta je izjavil: »Ko se spomnim na to, kaj sem dolžan cesarju, ne smem pozabiti tega, kaj sem dolžan Bogu.« Po daljših debatah so dali duhovščini več mesecev časa, da se odloči. Kdor bi odklonil prisego in bi ne priznal civilne konstitucije, ne bi smel več izvrševati duhovske službe in bi izgubil vse državljske pravice. Ako bi kljub temu še poizkušal skrivaj vršiti dušno pastirstvo, bi bil kriv zločina proti javni varnosti.

Prelom s Cerkvijo

Dolgo so odlašali s sejo, v kateri naj bi se zastopniki duhovščine v zbornici javno odločili. Končno so jo napovedali

Dan Slov. kršč. soc. zveze v Trstu

Repentabor je postal mejnik v kulturni zgodovini primorskih Slovencev, trdnjava čiste slovenske kulturne tvornosti in zanosna, moči novo nastajajoče slovenske miselnosti in vere v boljše dni. Saj so nam vsem v živem spominu romanja tisočev k »Slehniku« in »Divjemu lovcu«, ki so razgibala in povežala Slovence na mejah domovine, da so postali klicarji svobodu svobodnemu narodu.

Slovenska krščansko socialna zveza je priredila v petek 29. julija na Repentabru svoj študijski dan. Udeležilo se ga je veliko število slovenskih javnih delavcev, ki so izmenjali misli o aktualnih vprašanjih našega političnega, kulturnega in gospodarskega življenja na Svobodnem tržaškem ozemlju ter dali stranki smer in navodila.

Študijski dan se je začel ob 10. uri s sveto mašo, ki jo je daroval gospod župnik Avgust Žele. Zjutraj sta bili na sporedu predavanji o ideoloških osnovah stranke, »Zakaj se imenuje SKSZ krščanska in socialna?«, in referat o političnem položaju na STO in SKSZ. Popoldne pa so bila obdelana vprašanja o tehničnem delu, o organizaciji, tisku in kulturnem delu v Zvezi.

V predavanju o ideoloških osnovah stranke je predavatelj pokazal živo potrebo po organizaciji slovenske stranke s krščanskim in socialnim programom na tem ozemlju. Zmotno je odtegotati se politiki. Združili smo se v politično stranko, ki zagovarja načela, ki smo jih mi sami spoznali kot najboljša in edino prava. Brez stranke v politiki nič ne opravimo. Stranke so šele tiste organizacije, ki misli in različne poglede ljudi usmerijo k skupnemu cilju, ker jim pojasnjujejo stvari, na katere ljudje kot posamezniki ne bi mislili. Stranke se moramo okleniti z vso ljubeznijo in predanostjo. Poseben pomen ima naša stranka zato, ker je moderna. Ona zastopa tista načela, ki so za nas Slovence na Tržaškem ozemlju najboljša: je slovenska narodna stranka, je krščanska in socialna. Le samoslovenska politična stranka je lahko tista, ki je sposobna naš narodni boj na teh tleh do konca bojevati. Pomislimo, koliko Slovencev je dalo svoj glas komunistični stranki, ki ni slovenska in ki slovenskih glasov

niiti ne priznava niiti ne šteje. Prosvetni dvig naroda bo šel lahko naprej le z istočasno gospodarsko osamosvojitvijo. Naša stranka je socialna. Socialen biti se pravi delati na to, da postane ljudem dobro. V predavanju je bila podana kritika liberalnega gospodarstva in nakan naš program in naše stališče do delavskega vprašanja. Danes vidimo, da so ljudstva razdeljena na dva tabora, tabor materializma, ki ga vodi komunizem, in tabor, ki se bori za človečanske ideale pod vplivom verskih naukov, krščanstva. Kar je vmes, je le navidezno in začasno. Kar je vmes, se mora zdaj zdaj odločiti ali gre sem ali tja. Vmesnega jutri ne bo več.

Temu referatu je sledilo poročilo o Slovenski krščansko socialni zvezi in o političnem položaju na STO. V debati je bilo razčističeno vprašanje razmerja SKSZ do drugih slovenskih strank. SKSZ odreja v imenu pravih demokratičnih načel katerikoli stranki monopol nad slovenskim narodom. SKSZ ugotavlja, da imajo vse nekomunistične stranke pravico do obstoja. Vodstvo SKSZ predlaga, da se ustanovi Slovenski narodni svet, ki bi moral štiti narodne interese in ki bi predstavljal skupni forum slovenskih demokratičnih političnih strank na STO. Zveza je z obžalovanjem ugotovila napade na duhovščino in cerkveno hierarhijo, ki so se vršili ob priliki volivne borbe in odklonila vsako odgovornost za to. V borbi proti komunizmu ne zadostuje prazen antikomunizem, ampak je potrebna pozitivna ideološka vzgoja, ta pa je možna le v okviru političnih strank. Zato je bila obsojena zastarela edinjaška miselnost, ki vodi do ideološke mlačnosti, breznačelnosti in nedemokratičnosti. Načela enotnih narodnih strank so z razbitjem fašizma in vpadanjem komunizma izbrisana iz moderne demokratičnega življenja. Poudarjene so bile zasluge SKSZ, da ni prišlo do volivne abstinence demokratičnih Slovencev v Trstu.

Popoldne se je vršil referat o organizacijskih vprašanjih. Sprejeti so bili važni sklepi o organizaciji stranke, vodstvu in dela na terenu. Debatu je sledila načelna razprava o nalogah katoliškega tiska na STO. V pre-

davanju o kulturnih nalogah SKSZ je bilo prikazano dosedanje delo prosvetnega odseka v Trstu in na podeželju in nakan program za bodoče. Prosvetnemu odseku je bilo izrečno priznanje za uspešno organizacijo Slovenskih večerov v Trstu in za veličastne nastope na prostem na Repentabru.

Študijski dan Slovenske krščansko socialne zveze ni prikazal le velikega dela stranke, ampak tudi živo potrebo po politični organizaciji s krščanskim in socialnim programom na Svobodnem tržaškem ozemlju.

Koledar za prihodnji teden

7. avgusta. NEDELJA. Deveta pobožnostna. — Kajetan, sp.
8. PONEDELJEK. Cirjak, Larg in Smaragd, mučenci.
9. TOREK. Janez Vianej, sp., je pred sto leti župnikoval v majhni kmečki župniji Arsu na Francoskem. V učenosti se ni odlikoval, pač pa v pobožnosti in pastirski gorečnosti. Umril je l. 1859. — Roman.
10. SREDA. Lavrencij (Lovro, Lovre) se šteje med najslavnejše mučence prve krščanske dobe. Nje-

gov praznik je bil nekoč zelo slovesen. Pri krstu so radi dajali dečkom njegovo ime, zato imamo tudi nemalo primkov, ki izvirajo od tod: Lavrenčič, Lovrič, Lovriha itd.

11. ČETRTEK. Tiburcij in Suzana, mučenca.
12. PETEK. Klara, devica. Po zgledu Frančiška Asiškega in pod njegovim duhovnim vodstvom je ustanovila ženski red; po nji se te nune imenujejo »klarise«. — Hilarija, muč.
13. SOBOTA. Kasijan, mučenec.

Kulturni obzornik

Predstava „Divjega lovca“ na Repentabru

Zadnjič smo poročali o veliki udeležbi pri predstavi Divjega lovca na Repentabru. Poudarili smo, da je tudi ta prireditev pomenila za Slovence na Tržaškem velik dogodek in da je ponovno utrdila našo narodno samozavest in skupnost.

Danes še nekoliko strokovne ocene. Delo je režiral Vilko Čekuta, ki je pripravil pred leti že uprizoritev istega dela v Gorici. Zdaj je bila njegova naloga precej večja. Predstava na prostem zahteva tako od igralcev kot od režiserja mnogo več. Vendar je režija z danimi sredstvi rešila položaj, kolikor je bilo le mogoče. Kakor je namreč prostor na Repentabru za predstavo idealen, ima prizorišče to slabo stran, da ni nikjer prehoda. Tako je moral režiser pošiljati igralce preko strehe po visokih lestvah, da je dal vsaj malo videza velikega prostora. Vse to so težave, na katere marsikak gledalec niti ne misli. Seveda bi se dalo tudi prizorišče izdelati lepše. Žal, da ljudje, ki so se lotili tega prosvetnega dela, nimajo nobenih mecenov ali pa držav, ki bi denarno to delo podprli. Stroški za najmanjšo sceno pa so že ogromni. Vse to je treba upoštevati, kadar pišemo oceno in tudi kadar gledamo in presojamo uprizoritev. Velika večina gledalcev je tudi vse to razumela in ni štedila s priznanjem.

Med igralci je prinašal največ dobre volje Tonček Kranjca, ki je vlogo tega vaškega reveža in modrijana res dobro odigral. Med ostalimi igralci pa so vloge dobro rešili: Čekuta Janeza, Globočnik župana, Dovjak Gašperja, Vadjalova Majdo, Kregar kovača in še več drugih. V podrobnostih so bile izdelane vloge Novine, Rebeca in Abrama. Vse glavne vloge so bile podane dovršeno. V stranskih vlogah pa je nastopalo mnogo domačih igralcev,

ki so bili prvič na odru. Tudi Vadjalova je nastopila prvič v taki večji vlogi. Na nekaterih mestih se je seveda poznala novincem negotovost, vendar pa celotne podobe predstave ni motila. Pri igri je sodeloval tudi komorni zbor »Škrjanček« pod vodstvom prof. Klakočerja. Izredno ubrano petje je vezalo dejanje in ustvarilo pravo slovensko vzdušje na Repentabru.

Če strnemo sodbo o predstavi »Divjega lovca« bomo rekli, da smo uprizoritve lahko veseli. Seveda opozarjamo vse, da nimamo namena pisati politične ocene. Vse politične ocene bodo in so prišle do drugačnih zaključkov.

Slovenski oder, ki je uprizoril Divjega lovca v okviru Krščanske socialne zveze, je storil tudi s to prireditvijo veliko narodno, pa tudi prosvetno delo. In za nas, Slovence in za prireditelje, je samo to važno. Ta zaključek pa tudi nalaga nove odgovornosti za nadaljnje delo.

F. G.

Prosvetni večer na Opčinah

Na Opčinah so v zadnjem času ustanovili novo Slovensko prosvetno društvo, ki je imelo v petek svojo prvo prireditev. Večinoma so program izvajali gostje.

Moški pevski zbor »Jadrana« je na tem večeru izvajal cel koncert slovenskih pesmi pod vodstvom prof. Hareja. Kljub neakustiki dvorane so razen nekaterih izjem odpeli spored zelo dovršeno.

Na koncu je bila na sporedu še pesnitev B. Čoklja »Lepa Vida«. Delo samo je naslonjeno na narodno pesem in nima kake posebne literarne vrednosti. Motiv pa je lep in vreden prikaza na odru. Če ga ne bi

motila neubrana glasba za odrom, bi bil uspeh lahko večji. Prizor, ki ga je zrežiral Vlado Kralj, je ves slonel na lepi Vidi. Igrala jo je Saša Hreščakova, ki je gotovo od vseh igralcev svojo vlogo še najbolj rešila. Pokazala je mnogo čustva, le žal, da je bila tu in tam nerazumljiva. Slabše je rešila svojo vlogo kraljica in glasova za odrom. Danilo Kranjc pa je kot zamorec prepričal, le v kretnjah je nekoliko preveč pretiraval.

Med sporedom je kratko pojasnil namen društva B. Čokelj, ki je izjavil, da bo to prosvetno društvo nepolitično in da se ne bo vezalo ne na levo, ne na desno. Kasneje pa je prebral isti govornik nekaj obvestil in navodil politične stranke Demokratska zveza.

Zlatomašnik Karel Oblak

V začetku avgusta, menda 9. t. m., bo praznoval svojo zlato mašo na Gorjanskem tamošnjem dušni pastir, č. g. Karel Oblak. Slavljence se je rodil 1. nov. 1876 in je bil 23. VII. 1899 posvečen v mašnika. Služboval je najprej kot kaplan v Komnu, odkoder je šel na Gorjansko, kjer je preživel obe svetovni vojni. Ves povezan s svojimi duhovljani jim je stal ob strani v veselih in težkih časih. Vsa desetletja je bil njihov skrbni in požrtvovalni svetovalec v vseh vprašanjih vsakodnevnega življenja. Naj Bog blagoslovi njegovo delo in naj mu dodeli doživetij še mnogo zdravih let sređi dražih kraševcev, ki ga spoštujete in cenijo. Na mnoga leta!

PIERRE L'ERMITE

Kako sem ubila svojega otroka

STIRINAJSTO POGlavJE

Ker je vlekel veter proti jadrnici, sta Dominik in Lolita precej pozno pristala ob Souzeauxjski obali.

Ujec se je bal, da se mu ne bi pokvarila juha, ko ju ni bilo tako dolgo, a zopet je bil vesel, ker je bila z Dominikom Lolita in si je mislil, da se bo slednjič menda vendar »zganil«.

Kmalu sta mlada stala pred vilo; bila bi prav čeden parček! Dominika je že docela ožgalo sonce, lase je imel počesane nazaj, da se mu je videlo visoko čelo in kakor jasno morje modre oči. Lolita pa je bila poleg njega drobna in ljubka kakor nežen bršljan ob krepkem hrastu.

»No, no otroka!« jima zakliče ujec. »Le urno, le urno! Pet in tri deset rib sem pripravil!«

»A kje sta se mudila toliko časa? Ze celo uro vaju pričakujemo!« resno pripomni Dominikova mati.

»Mamica, saj se nikoli niste hoteli z menoj voziti po morju; zato ne veste, da pri jadrnici ve človek samo, kdaj se odpelje, a nikdar ne, kdaj se bo vrnil!«

»Pa naj bo to po tvoje! Saj ti rada verjamem... Samo nekaj opazam, da vselej, kadar se voziš z Lolito, nazaj grede piha nasprotni veter!...«

Pri večerji so bili vsi silno dobre volje. Ujec je od zadovoljstva mežikal z očmi in ni mogel prehaliti svoje juhe. Ko pa je popil še kozarec dobrega vina, se mu je razvezal jezik, da bi ga človek komaj spoznal.

Dominik ga je pod mizo večkrat dregnul z nogo, naj ne pozablja, da je Lolita zraven; a ujec se ni dal ugnati, marveč mu je enkrat celo precej glasno odvrnil:

»Pazi, pazi, da koga drugega ne suneš!«

»Ujec!« — — — — — Ni bilo več daleč do enajstih, ko

se je Lolita, ki ji je mamica dovolila, da je malo dlje ostala pri Yholdyjevih, ločila od »Turkizae« in se vračala proti »Ker-Mimie«, kamor je imela morda dobrih pet minut. Navadna pot zavije najprej na levo skozi gozd, nato pa zopet na desno in po drevoredu naprej. Na koncu drevoreda se sredi borov in lavorjev skriva vila »Ker-Mimie«.

Večer je bil tako krasen, travnik je tako dehtel in mesec je tako veličastno plaval po mirnem nebesu, da sta Dominik in Lolita rajši krenila na desno k morju, ki se konec poletja včasih svetilka, kot bi gorelo.

Po strmih sipinih sta se vzpela na vrh holmea in se oba na glas začudila divni krasoti...

Postala sta in uživala nepopisno lepoto poletne noči...

Kakor žareča hostija, ki jo drže nevidni prsti, je visel svetel mesec nad Souzeauxjskim zalivom. Nebo je bilo prosojno ko kristal in po njegovi biserni bliščobi so kakor diamanti cvetele žarke zvezde.

V daljavi je ležalo širno morje, ki ga je kakor tančica pokrivala

belkasta meglica. Slišalo se je samo pljuskanje upadajočega morja, kot bi valovi za slovo poljubljali obrežne skaline.

Moker prod je bil podoben njivi, posejani s topazi.

Posebno krasen pa je bil grič, po katerem so rasle žolte suhe rože in rdeče resje in polno modrikastega bodičja.

Pritlikavi borovci, ki so jih zvilili in skrivili viharji in nevihte, so moželi iznad zemlje koščene korenine, in človek bi rekel, da ima pred seboj tropo škrtov in palčkov, ki mirno pričakujejo mlada sprehajalca, ki sta se drznila stopiti v njihovo kraljestvo in jih motiti, ko uživajo mir in samoto.

Dominik je še v dijaških letih prečital zgodovino noirmoutierskega otoka, ki jo je napisal slavni Piet. Začel je praviti Loliti tudi neko pripovedko, ki še živi med ljudstvom, češ, da včasih ponoči ob polni luni prihajajo duhovi z raznih pokopališč in se shajajo na Claire-skem griču. Ravno pod belim »Gaut-hierjevim stolpom« prirejajo gro-

zanske plesne. Od začetka se vrtijo lepo lagodno, nazadnje pa že divjajo in besne, da je strah in groza. Gorje mu, kdor bi jih motil!... Pa kdo vse prihaja tjakaj! Starci iz slanih močvirij, zelenkasti okostnjaki mornarjev, ki so končali sredi morskih valovov, stare čarovnice, ki so bile nekoč znane po vsem Noirmoutierju, in razmrčvarjena trupla nesrečnežev, ki so jih leta sedemnajsto tri in devetdesetega pobili »brezhlakarji« ter pokopali prav na tem griču in pod temi najvišjimi topoli... Nekako v teh nočeh prihajajo sem pod beli stolp, zavijejo v staro obleko ostanke svojih nedanjih teles, vpijejo in počenjajo skrivnostno pa strahotne reči.

Dominik je vse to mirno razkladal Loliti in se niti domislil ni, da take pravljice, zlasti če jih pripoveduješ ob takem času in na takem kraju, še posebno delujejo na mlado dekle, ki se je včasih kar zdrznila, čeprav jo je vodil za roko.

Prideta iz gozdčiča. Na levi sta pustila za seboj Claireški park in dospela do jase, ki se je belila ko po-

Fatimska Gospa bo romala

Ni več daleč do onih dni, ko bo po naših župnijah v okolici Trsta romala fatimska Marija in trkala na srca naj se ji odpro na stežaj.

Mnogo je po naših vaseh src, ki so za Boga in njegovo Mater trdo zaklenjena. Ali ni dolžnost vseh vernih, da ta srca pomagajo omehčati? Marija čaka na žrtve.

Poslanstvo žrtev

Ni je skoroda lepše, pomembnejše besede, kot je žrtev; saj žrtev pomeni ljubezen — ne v besedi, temveč v dejanju. Ali se ni Kristus žrtvoval in s tem odrešil človeštvo? Rast mlade Cerkve so zalivale žrtve, tudi krvave. Morda danes vse premalo razumemo globino in poslanstvo te besede. Ali nismo vse preveč egoisti, le vase zaverovani in v svoje rešenje, svet pa prepuščamo samemu sebi. Ali pa bi ga radi reševali kar tako mimogrede z lahkoto in komodnostjo. In vendar mora zino v zemljo pasti in tam segniti, da rodi sad. Več idealizma mora biti v nas, več dejanske ljubezni do bližnjega, več žrtvovanja.

Pastirčki vabijo

Fatimski pastirčki — Lucija, Franček, Jacinta — so hitro razumeli besedo žrtev. Posebno jih je pretresla strašna prikazen pekla, ko so začutili resnično grozo pogubljenih. Odslej jim žrtev kar ni hotelo biti dovolj. Saj so vedeli, da s svojimi drobnimi zatajevanji večne pogube rešujejo one, ki so na robu prepada. Ali bomo res mi ostali slepi, neusmiljeni, trdi? Preprosti pastirčki nam kličejo, da jih posnemamo.

Za naše brate gre

Žrtve so posebno potrebni prav naši bratje in sestre po krvi tu v naši okolici. Brezboštvo je mnoge stisnilo v svoje trde klešče in jim zmedlo pamet, zameglilo oči, zbegalo življenjski korak. Beseda jih ne spreobrne, odklanjajo jo. Žrtev pa predrve vse zapreke. In končno ima ned svobodno voljo in milostjo zadnjo besedo le Bog.

Ti dnevi pred romanjem in med njim — sploh ves mesec avgust in september — naj bi nam torej potekali v duhu žrtvovanja vseh naših bridkosti in križev za spreobrnjenje grešnikov in nevernikov. Bodimo veliki! Bodimo resnični kristjani! Naša ljubezen naj bo dejanska. Marija, milostna Mati naših bratov in sestra, bo že naredila svoje.

Rožni venec je imela v rokah

Fatimskim pastirčkom se je Marija prikazovala z rožnim vencom v

rokah. Ni čudno, če so rožni venec tako zelo vzljubili. Z njim so izkazovali ljubezen do Marije. Z njim so reševali duše.

Naj bo rožni venec posebno v teh dneh priprave na Marijino romanje po župnijah tržaške okolice tudi nam ljuba, najljubša molitev. Rožni venec je lahka ustna molitev, pa je tudi globoka premišljevalna molitev srca. Ob njem prodramo vedno trdnije v skrivnosti vere, ki nam po vrsti kakor filmske slike stopajo pred oči.

Ne sme nam postati enolična, dolgočasna ta molitev. Vsako desetko, morda celo zdravamarijo, posebej posvetimo za rešitev tega svojega prijatelja, onega znanca, idejnega nasprotnika, brezbožnika. Bog, Marija hoče po nas rešiti svet, tudi po naši molitvi. Ali ni velikansko naše poslanstvo? Kako blaženo ti bo v večnosti ob sebi zreti nekoga, ki ga je tvoja molitev pripeljala v srečo.

Uspah Marijinega romanja med mladeniči in nevernimi je v veliki meri odvisen od molitvene priprave vernih. Ali se zavedamo te odgovornosti? Zatorej pogumno po Marijinem zgledu vsi rožni venec v roke!

Dopisi

Kanonična vizitacija v Pevmi

Na naš vsakoletni shod sv. Ane je prevzvišeni nadškof opravil v naši župniji svoj nadpastirski obisk in podelil nad 100 otrokom sv. birmo. Radi smo ga po devetih letih pozdravili v naši sredi; vsaj otroci so storili svojo dolžnost. Zastopnikov oblasti pri sprejemu ni bilo. Med slovesno sv. mašo g. dekana msgr. Novaka nam je prav iz srca govoril g. nadškof, popoldne pa je pomen obojih praznovanj obrazložil g. dekan. Udeležba župljanov je bila zjutraj in popoldne zadovoljiva, še na pokopališču se je k molitvam za mrtve razvila precejšnja procesija moških in žensk iz župnije. Hvala g. nadškofu za vse, kar je storil med nami!

Barkovlje

Srebrna poroka

Za god sv. Marte sta v ožjem družinskem krogu obhajala svojo srebrno poroko ugledna Barkovljana Franc Lapel in Emilija Danev. Pred oltarjem sv. Jerneja sta potrdila vez ljubezni. Dobri Bog naj ju ohrani še mnogo let v sreči in veselju!

Odgovorni urednik: Stanko Stančič
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Prosek - Kontovel

Iz letošnje kronike

Dnevi teko in tedni in meseci in se v večnost iztekajo. Marsikateri spomin je nagnjen k pozabljivosti, zato vaški kronist piše kroniko. Ne o vsem — kdo bi jo mogel spisati — pa vsaj o onem in tem.

Dobrodelna kuhinja. Skoro vse leto je doslej v obeh župnijah deževala Dobrodelna kuhinja za otroke in potrebne starejše ljudi. Važnosti take ustanove ni treba posebej poudarjati.

Opasilo. Lansko leto smo za opasilo — na nedeljo preneseni praznik sv. Rešnjega Telesa — doživeli skoro pravi bojkot. Letos so bile poti lepo okrašene, oltarji pripravljene, udeležba je bila razmeroma velika, igrala je godba, v vasi je ležalo nekoliko spoštljivo, na splošno prijazno razpoloženje. Moških se je nekaj udeležilo procesije, a malo, premalo. Skopneli so tisto dopoldne moški nekam v notranjost hiš, kot da so le žene gospodarji vasi. Ej, možje, Bog ne bo več dolgo stikal za vami. Prišel bo čas, ko ga boste vi z grozo v očeh iskali, pa bo nemara prepozno.

Volitve. Na te ne moremo biti ponosni. Vendar nekateri počasi, počasi odpirajo oči. A najbolj človek verjame to, kar na svoji koži izkusi. Takih izkušenj so potrebni naši ljudje, ki so v slepoti obrnili hrbet krščanstvu in slovenstvu.

Prvo obhajilo in birma. Število otrok ni bilo veliko, otroci pa so za oba praznika doživeli veselje, srečo, kakor jo more občutiti le nepokvarjeno otroško srce.

Gorjansko pri Komnu

V nedeljo 17. t. m. je bil v tej prijazni kraški vasi shod sv. Mohorja in Fortunata. Prošnjo za običajno procesijo po sv. maši so oblasti zavrnile. Ker so pa farani odločno protestirali, je bila končno dovoljena. Udeležba je bila večja kot zadnja leta. Navzočih je bilo 6 duhovnikov in mladi fantje so s ponosom nosili nebo in cerkvene predmete ter delali čast Najsvetejšemu. Pred par leti so bili redki, ki so pokazali javno svoje versko prepričanje. Po težkih preizkušnjah pa tudi mladina polagoma spoznava, kje je prava sreča in svoboda. Cerkvena pobožnost se je izvršila v najlepšem redu v veselje duhovščine in vernikov. Otroci so pogrešali sejmski dirindaj, posebno kolače in kramarijo, odrasli pa vinsko kapljico. Za petletni plan morajo tudi v Gorjanskem doprineseči svoj delež; sezidali bodo »ljudski dom«. V Komnu so se v ta namen odločili sezidati velik skupen hlev za več sto glav živine. Delo udarniško napreduje. Nekaj hiš v Komnu in okolici, ki so jih obnovili, pa še vedno čaka strehe.

ZANKE UGANKE

UREDNIK: DOMEN

16 LESTVA. (Domen)

bram	_____	ba
kdor	_____	o
na	_____	ga
je	_____	moč
je	_____	na
šel	_____	telj
ja	_____	je
na	_____	pri
zvest	_____	šel
	zaklad	
	(Sv. pismo.)	

17 BESEDNA UGANKA. (Grušenjka.)

Globočina, kneginja, krčmarica, letopis, tišina, slabost, rudar, hlapec, mehkužnost, kozarec, manjšina, zapoved, nasad, okence, pogan, hudoba, mesec, požeruh.

Po dve zaporedni črki iz vsake besede dajo pregovor.

Novice

Zlata maša v Barkovljah

Barkovljani so praznovali v nedeljo 31. julija vesel dogodek. Njih priljubljeni rojak, preč. gospod Matija Škabar, je obhajal petdesetletnico svoje nove maše, ki jo je pred polstoletjem daroval v barkovljanski cerkvi. To je gotovo pomemben dogodek v času, ko se toliko poudarja, da je Trst čisto italijansko mesto. Naš list je že poročal o delu gospoda zlatomašnika, zlasti o njegovi veliki ljubezni do slovenske mladine, katero je trideset let vzgajal na šentjakobski šoli sv. Cirila in Metoda. Zlatomašniška slava se je udeležila velika množica vernikov njegove domače župnije in tržaškega mesta. Zlatomašnika so spremljali pred oltar številni sobratje iz mesta in okolice. Med sveto mašo je govoril preč. msgr. Ukmar, ki je bil pred petdesetimi leti navzoč pri novi maši jubilanta. Prelepo je med službo božjo prepeval barkovljanski cerkveni pevski zbor. Želimo, da bi gospod zlatomašnik doživel uresničenje življenjskega dela, duhovno in politično vstajenje slovenskega naroda, ki mu je posvetil vse svoje življenje.

18 ŠTEVILNICA. (Domen.)

1	2	3	2	opoldanska jed,
4	5	6	2	utež,
7	8	9	2	mešto v Juž. Ameriki,
3	1	5	10	dostojanstvenik,
11	12	7	2	krojaško orodje,
7	2	9	2	vrsta kamele,
13	14	7	5	majhna naselbina.

Prve in druge črke posameznih besed ti dajo ime slov. tednika.

19 KONJICEK (R. S.)

po	li	bož		
u	kaj	so		
gu	n	je	de	cu
kdor	po	Bo	pr	ju

N. pregovor.

Pazi kako skače konjček na šahovnici! Začneš pri **Bo**; dobiš pregovor o usmiljenju do režeža.

Prisega županov

Uradno besedilo prisega, ki so jo položili novoizvoljeni župani na angloameriškem področju Svob. trž. ozemlja, se glasi:

»Lojalno prisegam, da se bom ravnal po zakonih angloameriškega področja Svob. tržaškega ozemlja in da me bo pri izvrševanju dolžnosti vodil izključno namen splošne blaginje.«

Smrt dobre matere

V torek, 2. t. m., smo pokopali ob častnem številu prijateljev in znancev gospo Marto Černe, mater številne družine. Pokojnica, ki je pred vojno živela na Vogrskem, je vse svoje moči in vse svoje delo, posvetila lastni družini. Naj počiva v Bogu! Vsem preostalim iskreno sožalje.

SHOD SKALNICE bo v nedeljo 7. 8. pop. ob 4h pri Sv. Ivanu v Gorici.

Pobožnost za može in fantje bo kot po navadi.

DAROVI

ZA »SLOV. ALOJZIJEVISČE«
Nekaj dobrih družin iz Števerjana
1000; Silič Ana 500.— lir.

mit krožnik. Mesec je sijal, da se je razločno videla vsaka vejica na hrastju in po tleh so se risale sence, kot bi se stegovala tu drobne, tam pošastne roke.

Šla sta mimo takega hrasta, ki je rasel na samem pred nizko kmečko kočico. To je bila poslednja kočica in je kakor igračka čepela na vrhu sipine, ki se je vlekla še dalje.

Šele sedaj se je odprla pred njima širna ravan; na dvoje jo je delil »Gauthierjev stolp«, ki se je bleščal ko svetla pika, ker ga je mesec tako čudno obseval.

Molče sta stopala dalje. Njuni sencu sta se ko živji premikali za njima in zopet sunkoma hušnilo naprej kakor oplašene strazne na pragu nevidnega sveta.

Nenadoma se Lolita tesno oklene Dominikove roke:

»Ne hodiva več naprej!... Mene je strah!«

»Vas je strah, Lolita? Menda vendar ne boste verovali v duhove in strahove, ko ste rekli, da nimate nobene vere?«

Spet se je stresla in Dominik je

začutil, kako se je v silnem strahu prišnila k njemu. Prijel jo je za tresočo se roko, ki ji je bila vsa potna od neke muke.

»Ali se samo šalite ali kaj?«

»Lejte jih, lejte jih, tukaj je že tretji!« je vpila in kazala na beli stolp.

Zastoj je bilo vse Dominikovo prigovarjanje; ni ga niti slišala.

»Lejte, še vedno so tam!... Čedalje več jih jel... Mene je strah! Beživala«

Lolita bi bila kmalu zbežala nazaj naravnost proti dvema ribnikoma, ki sta se skrivala v travi. Ker nista bila nič zagrajena, je bilo silno nevarno in gotovo bi bila Lolita zagazila v vodo, da je ni Dominik zadržal.

Ozrla sta se proti stolpu in sedaj je tudi Dominik videl nekakšne sence, ki so se naglo premikale.

»Lejte jih, lejte jih, tukaj je že tretji!« je vpila Lolita. »Ga vidite?... Sedaj teče! Sedaj se skriva za nama, tam pod borom!«

»Pa pojdiva nazaj!« veli Dominik.

V tem hipu planeta iz zemlje čisto poleg njiju dve postavi kakor dve ženski in kot bi pogljal dve sivi pošastni krogli, združena preko nasipa naravnost proti morju.

Lolita je obstala ko pribita. Rečica je vsa drhtela v Dominikovih rokah.

Tedaj oba zagledata čuden prizor: neke postave, kot si ljudje predstavljajo coprnice, so tekale sem in tja, vreščale in škrtale z zobmi, se vzpenjale na nizka drevesa in izginile v zemljo... Včasih je bilo videti, da vlečejo nekakšne plahte, v katerih je bilo nekaj trdega in teškega. Nenadoma se obrnejo in zdelo se je, kakor da se hočejo v besnem zaletu vreči na Dominika in Lolito. Pod njihovimi kljukastimi nogami se je drobilo vresje, kakor bi ga popalil z ognjem, drevje se je od groze zvijalo in plahte so vihrale v vetru kakor peklenski mrtvaški prti...

Dominik jo je držal in gledal, kako se je neka stara škrbasta baba, ki je imela prste vse skrivljene in koščene noge, čisto zraven njiju

pognala na neki bor. Drevo se je je nekaj časa otepalo in se od strahu majalo, nato pa je hreščilo v zamolčki šum...

Na zadnje je vse izginilo v neko globel, a se je zopet prav kmalu prikazalo nekoliko dlje... Starke so hitele ko sto i pet in drvele druga čez drugo... Vsaka je vlekla siino dolgo plahto, ki se je zadevala ob korenine, se zapenjala in odletavala od raskavih tal, kot bi se korenine branile nadležnih gostačev... Včasih je bilo videti, kakor da se je kak mrlič izmuznil izpod odeje in ušel, toda starke so takoj planile nadenj in ga pokrile z rjuho. Luna je svetila na te sence in jih še povečavala, da so švigale ko peklenske prikazni...

Končno starke s svojimi plahtami počasi izginejo v strašno noč.

Onesveščeno Lolito vzame Dominik na roke in jo nalahno odnese k morju, kjer ji z vodo moči čelo, senca, roker in lase...

Malo po malem se je Lolita zavedla. Še zmerom je trepetala in plašno bolsčala v temo.

»I kaj Vam je, Lolita?« jo vpraša Dominik.

»Kje pa so?«

»Kdo vendar?«

»Še vprašujete!«

Lolita še enkrat zapiči oči v senco, ki je bila okrog njiju, če ni kaj nevarnega...

Ko vidi, da ni nič, se malo pomiri in nekoliko pametneje vpraša:

»Kaj pa je bilo prav za prav?«

»Mogoče kaj čisto navadnega!« se zasmije Dominik.

»Pojdiva, pojdiva! Toda samo ob morju... Nikdar več ne stopim na oni grič!«

Bila je ravno oseka in sta se lahko vrnila ob obali skozi Souzer auxjski preliv, pod vilo »Ave Maria« pa sta zavila v drevored in dalje v gozdič.

Tako je Dominik končno le prevedel ubogo Lolito vsako drgetajoč domov, kjer jo je pričakovala mati že nekoliko v skrbeh, ker je ni bilo tako dolgo. Tudi Dominik je bil precej razburjen, čeravno se je delal, da ni...

(Dalje)